

ELOFIZETES.

HÉLYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor
Egy negyed évre 12 kor
Egy hóra ... 4 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1918.

Főszerkesztő
Stauber József.

Péntek, szeptember 13.

Mai lapunk főbb közleményei:

Törvény a görögkeleti magyar egyházzól.
Tulmagasak az aradi árjegyzékek.
Oroszok gyermekek hálája aradiaknak.
Barabás Béla riportja a Pamutközpontról.
Fel akarta lázítani az entente Ukrániát.
Marosba fulladt aradi diák.
Elfogták a női ruhás szökevényt.
Tizenkét apáca letette a fátyolt.

Radikálisan.

A csodabogarak között, melyek a háború nyomában járnak, ott nyüzsögnek a központoknak nevezett tehetetlen szervezetek, amelyeknek kapzsisága és erőtlensége már szinte elviselhetetlen. A tervező agy, mely kigondolta ezeket, minden bizonnyal jót akart s a háború sújtotta polgárság és katonaság üdvét óhajtott előmozdítani. A cél azonban nem sikerült. A központok nem váltak be s alig van közöttük egy-kettő, amely ma már nem szidalom és gyűlölet tárgya.

Nem élc, nem bonmot, de keserű igazság lett az a szállóige, hogy — ha egy központ születik, akkor a központosított áru elűnik a forgalomból. Hová lett? mit tesznek vele? Nem tud arról többé felvilágosítást adni a központos urakon kívül senki. Néha ugyan napvilágra szökik egy-egy eset, mely ékesen beszél a központos-gazdálkodás rejtelméről, ilyenkor ökölbe szorul a kezünk s csikorgó fogakkal nyomjuk el a lelkiünkben kikivánczó őszinte szót.

Most Aradon került napvilágra a Pamutközpontnak egy ilyen apró kis rejtelmes és érthetetlen ténykedése. A nevezett központ ugyanis több mint egy éve lefoglalta az aradi kereskedők üzleteinek textil áruait. Ha lefoglalta: bizonyosan szüksége volt rá a hadseregnek, véled jámbor felebarátom. Dehogyan volt szüksége. Ez a harácsoló központ — el se vitette azóta Aradról azokat. Hagyta, hogy a kereskedők polcain belepje a por, szétrágja a moly, fészket rakjanak benne az egerek. Sőt ki sem fizette az árukat, hadd porlódják benne kamat nélkül a kereskedők pénze. Lehet, hogy talán már el is feledkezett a központi pontatlanság arról, hogy neki Aradon is vannak veszendő árucikkjei?

Ihne, így dolgoznak a központok!

Arad polgárainak testéről leszakad a ruha, nincs fehérnemű, a születendő gyermekek számára nincs egy tenyérnyi puha vászondarab s az aradi kereskedők polcain ott fekszik, ott romlik végszámba a pótolhatatlan textiláru. Csoda-e, ha a központoktól meggyötört polgárság legkevésbé sem imádságszámba menő szólásokkal illeti ezért a hanyag, gondatlan és közérdekekkel nemtörődő eljárásért a Pamutközpontot?

Csak helyeselni tudjuk az aradi közéleti hívattnak azt a kérelmét, melyet nemrég Arad főispánjához intézett s amelyben e

heverő textilárúknak közcélokra való kiutalását sürgette. S örömmel üdvözölhetjük a főispánnak emberileg eléggé meg sem dicsérhető férfias cselekedetét, amellyel a közéleti hívattnak kérését magáévá tette. Felelősségének teljes tudatában állott a főispán Arad polgárságának és közigazgatásának rendelkezésére. Cselekedetének minden konzekvenciáját levonva, a központ letiltásának ellenére kiutalta az aradi kereskedőknél levő textilárúkat a lerongyolódott polgárság és humanitárius közigazgatás számára. De e főispán cselekedet

nél még szebb és jobban érdekel bennünket az a jogos kritika, amelyet ugyanakkor elmondott a Pamutközpont, — általában a központok működéséről. Ez a kritika korbácsütésnél fájóbb nyomokat fog hagyni ott, ahová azt Barabás Béla szánta. Hiszünk is, hogy ez a jogos bírálat magasabb helyekre is el fog jutni s igyekezni fognak erősebb ellenőrzést gyakorolni e háborús szervezetek fölött, melyeknek hibáit egyébként már minden fórum ismeri s amelyekkel az elesigözött, agyonközpontozott polgárság egészen torkig van ...

„Mindjobban távolodnak a békekülötések.”

(Payer alkancellár előkészít új től háborúra. — Feloszlatták a porosz képviselőházat.)

Stuttgartból jelentik: Payer alkancellár ma délelőtt nyilvános ülésen beszédet mondott, melyben többek között a következőket mondotta: Ha én ma régi szülővárosomban polgártársaimmal beszélek, nem az a szándékom, hogy magam személyére nézve is résztvegyek abban a nagy nemzetközi beszédpárbajban, mely a hadviselő népek vezető államférfiai között folyik. Mi ezeket a beszédeket a legnagyobb érdeklődéssel követjük. Ezeknek a beszédeknek úgy a mostani helyzet, mint a jövő történelmének a megítélésében nagy jelentőségük van, de egy hibájuk is van, még pedig az, hogy mivel sok részletességet tartalmaznak, a nép nagy tömegei számára hozzáférhetetlenek és érthetetlenek. Én a magam részéről emiatt inkább népünk megértéséhez fordulok. Nem akarok óvni az ellenségeink morális és katonai mérgezési kísérleteitől, ezt nem régen tette meg a császár öfelsége olyan módon, hogy szavainak benyomását senki sem tudja megerősíteni. Megszerezném kísérlni, hogy rámutassak azokra az okokra, amelyek nyomott hangulatot szülnék ezidőszert nemcsak Németországban és a szövetségeseinél, hanem még legújabb katonai sikerei miatt gögös ellenségeinknél is félreismerhetetlenek.

— Igazságtalanságot követnénk el a német néppel szemben, ha azokat az okokat lényegükben a nyugati fronton legutóbb történt visszavonulásnak tulajdonítanánk. A nyomott hangulatnak igazi oka nem ilyen rész jelentőségű, hanem azokban a katonai kérdésekben gyökerező érzésekben rejlik, hogy

a békekülötések mindjobban eltávolodnak és hogy szembe kell néznünk egy új háborús től lehetőségeinek.

Ez nem olyan érzés, mely Németország és szövetségeseire nehezedik. Ebben a nyomorban minden hadviselő fél egyforma. Európa valamennyi hadviselőjének be kell látnia, hogy ha nem vak, hogy minél tovább marcangolják egymást Európa népei, annál biztosabban elkövetkezik az, hogy Európa elgyöngül és elszegényül és népeinek történelmi hatalmi állása előbb-utóbb okosabb és számítóbb népek

javára el fog pusztulni. Eddigi tapasztalataink szerint minél tovább tart a birkózás a katonai döntésnél, annál jelentőségesebb az a kérdés, hogy melyik fél fogja legtovább kitartani pénzügyi, gazdasági és katonai tekintetben. Azt, hogy ellenségeink katonai, technikai zsenialitása és kiválósága fölényben van, ezt ők maguk sem fogják elhinni, bármennyire is büszkévé teszi őket legutóbbi sikerük. Reményeiket főképpen az Egyesült Államokba helyezik és ki ismerné félre, hogy az amerikai csapatoknak a nyugati frontra való érkezése számunkra súlyos és fokozódó terhet jelent. Ellenségeink elfelejtik azonban, hogy ha most 100.000 amerikai érkezik a frontra, mi előzőleg sok millió orosz, szerbet és román tétünk harcképtelenné, akiket az entente céljainak nem tud újra megnyerni. A négy éves háborút legnagyobbbrészt ellenséges területen küzdöttük végig, ma pedig teljesen az ellenség földjén harcolunk. Hogy ez mit jelent, azt csak kevesen látják be, különben ezt az előnyt magasabba értékelnék, mint az t manapság tesszik.

— *A tengeralattjárók háborújának nem volt olyan gyors és biztos eredménye, mint annak idején reméltük.*

Teljesen hiábavaló lenne erről vitatkozni, hogy ki követte el a hibát. Nem mi vagyunk az egyetlen, akik ebben a világháborúban elszámították magukat. Ez a csalódás, sajnos, egy reménységgel szegényebbé tett bennünket. Ez azonban még nem teszi megokolttá, hogy a tengeralattjáró háborúk hatását kicsinyeljük. Egy esztendőnél jóval régebb idő óta ritkítjuk az ellenség hajóit, csaknem folytonosan, a remélt mértékben. Ellenségeink még most se képesek veszteségeiket új hajók építésével pótolni. A semleges hajók elrablását nem lehet megismételni. Minél több csapatot hoznak át az Egyesült Államokból, annál több hajóra lesz szükségük a pótlásnál. Az ellenséges hadseregeknek Amerikával való kiegészítése tehát korlátozva van. Az angolok nagy aggodalommal látják hajóik pusztulását, amely csak a háború után lesz rájuk nézve igazán végze-

tes. A háboru folyamán épített hajók ugyanis nagyrészt nem az angoloké, hanem az amerikaiaké lesznek.

Ellenségeink kezdettől fogva kevésbé törekedtek az Európában való katonai túlsúlyra, mint inkább az emberanyag és hadianyagok szállítására és ha a számok egymaguk is bizonyíthatnak valamit, már régóta szolgásként nyögének. Mi a világ várákoszásának ellenére fenn tudjuk magunkat tartani. A technika és a feltaláló szellem átszított bennünket a legveszedelmesebb akadályokon. Ellenségeinkél előre nem látott hiányok jelentkeznek és ha nekünk gypotunk, olajunk nincsen, ellenségeinknek viszont nincsen köszönük, amelyre pedig a legnagyobb szükségük van. Élelmiszerekben szintén nagy a hiány, de talán már a mi javunk felé fordulhat a helyzet. Kelet felé ismét megnyitott nekünk a világ, Románia megszállott területén és a volt Oroszország nagyrésze megnyitotta nekünk éléskamráját, míg ellenségeink kénytelenek élelmiszer és nyersanyag behozatalukat az amerikai sereg és szükségleteinek szállítása miatt háttérbe szorítani.

A mi feladatunk ma nem az, ami régebb volt, a múlt évszázad szabadságharcában, hogy a hazát kiszabadítsuk az ellenség kezéből. Nekünk most arról kell gondoskodnunk, hogy a háborút ellenséges területen folytassuk.

Mi még jogainkért harcolunk. Mi szövetségeseinkkel legyőzhetetlen bajtársak vagyunk. Ellenségeink tehát csak abban reménykedhetnek, hogy mi nemsokára velük meghasonlunk és hamarabb fogunk kiüldölni, mint ők. Némelykor ugylátszik, mintha a vereségek, vesztések és nélkülözések bántulatra méltó módon fokozzák erejüket, máskor viszont azt látjuk, hogy könnyörtelenül üldöznek mindenkit, aki csak gondolni is mer a békére. Németország minden nézeteltérés ellenére megőrzi belső erejét és nem fog elbukni, bármeunyre igyekeznek is az ellenségeink egyenlenséget szítani közöttünk. Mi elég erősek vagyunk ahhoz, hogy a politikai hatalomról, politikai jogokról vallott nézeteltérésünket, az élelmiszer kérdésében felmerült véleményt különbözőségekként együtt a háboru ellenére is elintézzük.

Ezután áttérve a belpolitikai kérdésekre, a következőket mondotta: A porosz választójogi javaslat már régóta némcsupán porosz, hanem elsőrendű német érdek annál is inkább, mivel kétségtelen, hogy ennek a kérdésnek eldöntésétől függ kisebb-nagyobb mértékben az a bizalom, amellyel a nép némcsupán a porosz, hanem a birodalmi kormány felé is fordul és a nép hangulatát ez a bizalom vagy ennek hiánya mily nagy mértékben befolyásolhatja. Ennek a kérdésnek elintézését továbbra halasztani nem lehet.

Bármily nehéz dolog is a háboru folyamán az országgyűlést feloszlatni s új választást elrendelni, mégis meg kell történni, mivel most a szokásosnál világosabban megfogalmazott jelszavakkal lehet végre.

A magam részéről azt hiszem, hogy a porosz kormány már határozottan ebben a kérdésben. Ha az urak házában bizottsága nem járul hozzá az egyenlő választójoghoz, a bizottságot feloszlatják.

Ezután a jövőbeli békéről beszélt és a következőket mondotta: Valóban híhetné-e még az ember, hogy ez a rettenetes küzdelem, melyben csaknem az egész világ részt vesz, a békekötések szokásos módján végződjék. Elhíhetjük-e, hogy az emberiségnek az a magától értetődő törekvése négy háborus év tapasztalatai után a háboru ez a háboruja legyen az utolsó. Már ennek a teljes kimerültségnek a látása, mellyel a világ ebből a küzdelemből kikerült, már az a gondolat is, hogy mily sok időre lesz szükségük a népeknek, hogy gazdasági, kulturális tekintetben visszajuthassanak régi helyzetükbe, kizárja a háboru megismétlésének a lehetőségét. Ma egészen más képe van a világnak, mint a harmincéves háboru után, vagy ennek a háborunak a kezdetén.

Az elkövetkező békét nem a kormányok maguk, hanem a nép fogja meg-

szerelni, ezért is nem lehet szó hódításról alapuló békéről.

A régi Oroszország életképes maradhatott volna, csak akarnia kellett volna. Azért omlott össze, mert belülről nem bírta magát fenntartani. Mi nem szolgálthatjuk ki Oroszországnak a lenygel királyságot, amelynek megteremtéséhez magunk is hozzájárultunk. Sohasem fogjuk megengedni, hogy az ugynevezett európai egyensúly vagy világosabban szólva az angol hatalmi fellegbőség szempontjából bárki is beleszóljon, ép oly kevéssé, mint ahogy nem fogjuk senkinek sem kegyes jóváhagyása végett, előterjeszteni azokat a szerződéseket, amelyeket Ukrajnával, Oroszországgal, Romániával kötöttünk.

Ránk nézve keleten béke van és az is marad.

Ránk és szövetségeseinkre nézve egyetlen feltétel, hogy mindent visszakapjunk, amely területet 1914. augusztus elsején birtunk. Németországnak tehát elsősorban gyarmatait kell vissza kapnia.

Mi pedig németek azonnal kiüldöztük a megszállott területeket, amint megköztültük a békét. Ezek közül a területek közül Belgiumot is kiüldöztük. És ha mi és szövetségeseink mindent visszakapunk, ami a miénk volt, akkor vált csak igazrá, hogy Belgiumban egyetlen más állam sem gazdálkodhatott volna jobban, mint mi.

Hátra van még az egyik vagy másik részről fizetendő hadikárpótlás kérdése. Nem lehet arról szó hogy mi fizessünk, hanem csakis arról, hogy mi kapjunk kártérítést a nekünk okozott károkért. Mi megvagyunk győződve arról, hogy jogunk van ilyen kártérítéshez, melyeket pénzzel nem lehet megfizetni, mindazon által kedvezőbb katonai helyzetben is.

inkább lemondunk a hadikárpótlásról, sem hogy veszélyeztessük a békét, ha a kárpótlás követelésével késleltetnek.

A világ népei kívánják a népek szövetségét, nemzetközi döntő bíróságot, leszerelést. A németbirodalom ellenkezésén nem fog megtörni a követelések teljesítése, Németország a népek szövetségének gondolatát helyesli. A leszerelést a teljes kölcsönösség alapján szívesen kiterjesztenék a tengeralatti haderőkre is. *Hajlandók lennének tárgyalni a tengerek szabadságáról, a magántulajdon védelméről, a kis és nagy államokbeli nemzetiségi kisebbségek védelméről, hajlandók lesznék olyan nemzetközi megállapodásokhoz csatlakozni, melyet Angliának adó vetett országokban megváltásként fogadnának.*

Beszédét ezzel végezte: Teljes komolysággal reméljük a háboru tapasztalatai után minden komoly kísérlet meg fogja teremni gyümölcsét. A béketárgyaláson való részvételünket természetesen nem szabad teljesíthetetlen feltételekhez kötni és mi kacagnánk azon a gondolaton, hogy nekünk előbb bünbánóan kegyelmet kell kérni, mielőtt a tárgyalóasztalhoz lépünk. Legyőzhetetlenségünk tudatában erősen és hatalmasan a világ népeivel egyenlő jogokban fogjuk eltölteni munkás életünket. Mi az ellenségeink fejére hártjuk át a felelősséget azért a vérért, amely még mindig folyik. Az ellenség megsemmisítő szándéka külső és belső frontunkon meg fog törni, a német tudás és bátorság megtanítja ellenfeleinket, hogy reménytelenül folytatják ellenünk a harcot.

(Landsdowne új békeakciója.)

Koppenhágából jelentik: Londoni jelentés szerint Landsdowne új béke akciója áll az előtérben. A lord csak beakarja várni Lloyd George beszédét. Egyébként Landsdowne már közölte Cecilivel és Lloyd Georgeval, hogy az angol nép elvárja azt, hogy Soli német államtitkár beszédére beküldjeny és őszinte választ adjanak.

Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger szerint a kancellár legközelebb egyenkint kihallgatáson fogadja a birodalmi gyűlés pártvezé-

reit. A többségi pártok pártközi bizottságait a mai napra egybehívták. A Germania szerint a birodalmi gyűlés pártvezéreinek rendes és időszakonkénti eszmecseréiről van szó. Mint-hogy a birodalmi gyűlés egyelőre nem tart ülést, a többségi pártok képviselői szükségét érezték, hogy a függő kérdésekről tanácskozzanak.

Tulmagasak az aradi árjegyzékek.

(Az ármegállapító bizottság elnökének nyilatkozata.)

A mai horriblisan felszökött árak csökkenésére Sztéryny József báró kereskedelmi miniszter annak idején elrendelte, hogy a kereskedők készleteik egységárait úgy a kirakatokban, valamint az üzlethelyiségben látható helyen függesszék ki. Utasította a városok törvényhatóságát, hogy a kifüggesztett árak megállapítására és azok gyakori ellenőrzésére alakítsanak árvizsgáló-bizottságot. A bizottság, mint legtöbb helyen, Aradon is megalakult. Az árvizsgáló-bizottság elnöke Lócs Rezső helyettes polgármester lett.

Munkatársunk ma beszélt az árvizsgáló-bizottság elnökével és megkérdezte, mi történt az árjegyzékek kifüggesztése körül.

— Mi elsősorban is az árvizsgáló-bizottság megalakulása után, azonnal értesítettük az összes aradi kereskedőket, hogy adják be mielőbb árjegyzékeiket a bizottsághoz, — mondotta Lócs Rezső.

És beküldötték a kereskedők ezeket az árjegyzékeket — kérdezte munkatársunk.

— Nem mindnyájan. Elsőnek a fűszerkereskedőktől kaptuk meg az árjegyzéket. Ekkor az ármegállapító-bizottság összeült és úgy határozott, hogy fölküldi az árjegyzéket véleményezés végett az országos ármegállapító-bizottsághoz Budapestre. El is küldtük, de még ez ideig választ nem kaptunk rá. A napokban lesz az ármegállapító bizottságnak ülése, amelyen az eddig beadott árjegyzékek fölött fogunk tárgyalni — mondotta a helyettes polgármester.

Ez ideig a gummi, linoleum, vas, nürnbergi, rövidáru, pamut és cérna, ruha, férfi divat, festékkereskedők és szabók adták be árjegyzékeiket, még pedig a kamara utján. Az árak azonban mind tulmagasan vannak az árjegyzékbe feltüntetve és én kötve hiszem, hogy azok megmaradjanak. Mi mindenesetre felfogjuk ezeket is küldeni az országos ármegállapító bizottságnak, mivel az jobban van értesítve az országos árakról, mint mi, de előreláthatólag az árakból sokat nem fogunk lenyomni, mert könnyen bekövetkeznek az az eset, hogy az összes cikkek eltűnnének a földszínről, mint azt már egyes esetekben tapasztaltuk.

Szó volt már arról is, — mondotta a helyettes polgármester — hogy utasítani fogjuk az összes kereskedőket, hogy a beszerzési árakhoz 20 százalék nyereséget szabad számítaniok és könyveiket időközönként ellenőrizzék. Azonban ez a terv nem vált be, mivel ez alapon majdnem minden kereskedőre rá lehetne szítani az árdrágítás bélyegét. Meg azután egy kereskedő sem hajlandó elárulni beszerzési forrásait.

Lócs Rezső helyettes polgármester végül közölte munkatársunkkal, hogy mihelyt megjön az országos ármegállapító-bizottság véleménye, úgy azonnal megállapítják az árakat és gondoskodni fognak az árak szigorú betartásáról és annak ellenőrzéséről.

SPORT.

AMTE—ATE. Ismét nagy napja lesz a sportnak vasárnap. Arad város riválisai, az AMTE és az ATE csapata találkoznak bajnoki mérkőzés keretében. A két csapat a legteljesebb összeállításban veszi fel a küzdelmet, hogy bajnoki két ponttal a bajnoki listán a méltó helyet foglalja el. A mérkőzést Kiss Menyhért fővárosi bíró fogja vezetni. Előzőleg a két egyesület második csapatai találkoznak a szövetségi díjért. Jegyek előre válthatók Bauer Gyula dohánytőzsdéjében.

Törvény a görög keleti magyar egyházzal.

(Budapesten lesz a püspökség székhelye, de a vidéken is lesznek püspöki helynökségek.)

(Budapesti munkatársunktól.) Politikai körökben egy idő óta komolyan beszélnek arról, hogy a kormány ősszel törvényjavaslatot nyújt be a képviselőháznak a görögkeleti autonóm magyar egyház felállításáról. Ez a terv voltaképpen nem új, az idea az azóta elhunyt Jeszenszky Sándor miniszterelnökségi államtitkár ideája volt. Jeszenszky, aki egyik legalaposabb ismerője volt a nemzetiségi kérdésnek és a háború kitörése előtt már előrelátta, hogy az áldatlan nemzetiségi bajok milyen súlyos katasztrófák elé állítják az országot, talán egy életen keresztül dolgozott azon, hogy a görög keleti vallású, magyar születésű állampolgárok részére külön egyház szerveztessék, mert csak ezzel az intézkedéssel lehet megmenteni a mintegy kétszázézer főre tehető görögkeleti vallású magyart az eloláhosodástól.

Jeszenszkynek az ideáját Wekerle Sándor miniszterelnök már a koalíció idején is rokonszenvvel fogadta, akkor azonban a tervet nem lehetett megvalósítani. Most minden bizonytalanság nélkül a sok más nemzeti kérdéssel együtt megoldást nyer ez a kérdés is.

Az eddigi tervek szerint a megszervezendő görögkeleti magyar egyház liturgiai nyelve a görög lesz, de az egyházi szónoklatokat magyar nyelven fogják tartani. Eredetileg szó volt arról, hogy a görögkeleti magyar püspökséget Kolozsvár székhellyel állítják fel, utóbb azonban ez a terv változott, mert nem Erdélyben, hanem Magyarországon él a legtöbb görögkeleti vallású magyar és legjellegesebb arról lehet szó, hogy Erdély megfelelő folyóján, ott, ahol ezt a viszonyok legszükségesebbnek tartják, püspöki helynökséget szerveznek. Hogy ez

a püspöki helynökség hol lesz, arra vonatkozólag nincsen még megállapodás, az azonban bizonyos, hogy Magyarországon Miskolcon, Hódmezővásárhelyen, Szentesen szerveznek görögkeleti magyar püspöki helynökséget, mert Miskolcon, Hódmezővásárhelyen, Szentesen, Kecskeméten és e városok környékén él a legtöbb görögkeleti vallású magyar ember, a kiknek lelki szükségletét most görög keleti román papok látják el.

A megszervezendő görög keleti magyar egyház természetesen törvényesen elismert és emellett autonóm egyház lesz.

A görögkeleti magyar püspök személyére nézve még csak kombináció sincs. Nincsen pedig azért, mert é pillanatban nehezen lehet keresni olyan görögkeleti vallású papot, aki magyar ember lenne. Van ugyan néhány magyar születésű görögkeleti román lelkész, azonban nem bizonyos, hogy ezek be tudják-e tölteni azt a nagy hivatást, amelyet az új püspöktől várnak. Bizonyos azonban, hogy csak közülök lehet megválasztani az új püspököt, de a törvény életbeléptetésével egyidőben gondoskodás történik majd arról is, hogy a jövőben görögkeleti magyar egyházi kar részére megfelelő férfiak képeztesse ki.

Természetes, hogy ezt az akciót a görögkeleti román és a görög keleti szerb egyházak annál kevésbé kísérik rokonszenvvel, mert hiszen az új egyház vagyonaik megállapításánál komolyan számbajönnék majd azok a vagyonok, amelyek e két egyház valamelyikének birtokában vannak oly területeken, azonban, ahol a görögkeleti valláshoz tartozó hívők túlnyomó része magyar születésű és magyar anyanyelvű állampolgárok.

Osztrák gyermekek halála aradiaknak.

(Szombaton utaznak haza a nyaralók.)

Pár nap múlva, szombat délután kis vendégeink, az osztrák gyermekek bucsút mondanak Aradnak és Aradmegyének. Nem érdektelen reánk nézve sem megtudni azt, hogyan töltötték el azt a néhány hetet, melyet a gondviselő jóakarata nyaralásukra szánt. Hiszen a fogékony gyermeklelkékben sokáig, talán örökre megmarad a képe országunk e kis darabjának s az itt nyert benyomások irányíthatják fejlődésük közben a szomszéd állam jövő nemzedékét.

— Mit visznek el lelkükben kis osztrák vendégeink Magyarországról s a magyarokról? — ezt kérdeztük egyik „Gruppenleiter“-től. Stein Henrik tanító urtól.

— A legszebbet és a legjobbat... Kell-e önnek egyebet mondanom, mint azt, hogy én magam már most lépéseket tettem, hogy a legközelebbi évben ismét visszajöjtek. De így vannak a gyerekek is. Különösen most, hogy a válás közeleg. Naponta elébem állanak a kis nebulók s ez a kérdés van szünetlen az ajkukon:

— Herr Lehrer! Ugye jövőre is visszajövünk?

— S amint nézem egészséges piros arcukat s amint hallgatom, hogyan mondogatják egymásnak büszke arccal, 5 kilót híztam, 8 kilót viszek haza: önkéntelenül is arra gondolok, hogy igazán kár volna ezt az akciót beszüntetni.

— Az elutazás előtt a megyében szerte künn levő gyereksereg Aradra jön s innen indulunk a délután 3 órai vonattal, körülbelül 1200-an. A vonat ablakából már magyarul fognak elköszönni. A gyerekek legnagyobb része e rövid idő alatt is meglepően sokat sajátított el a magyar nyelvből. A köszönési formákat naiv büszkeséggel használják folytonosan s a mindennapi tár-

gyakról, a körülöttük folyó életből is van már egy-egy jól őrzött magyar emlékkük. Köszönettel és hálával a szívükben mennek el s ennek az Aradi Közlöny után, az alábbiakban, kifejezést is óhajtanak adni:

Az aradi polgársághoz!

A 13-ik bécsi községi kerületnek körülbelül 400 gyermeke hat hét óta időzött tanítóival együtt a szép vendégzerelő magyar városnak, Aradnak falai között s itt szeretetreméltó vendéglátóiktól a legszívélyesebb fogadtatásban és ápolásban részesült.

Most, hogy a bucsuzásnak ideje elérkezett, a kis vendégek kötelességüknek tartják, hogy mindazoknak, akik a közeledésnek és szeretetnek e művében résztvettek: szeretetükért és barátságukért szívélyesen köszönetet mondjanak.

Felejthetetlen marad örökre mindnyájunk előtt, kik itt időzöttünk, az az óra, midőn a nemes magyar szívek megérkezésünkkel a legszívélyesebben üdvözöltek.

Emlékezetünkéből sohasem fog eltűnni vendéglátó gazdáink jószívűségének és nemeslelkűségének emléke, mert valóban megindító volt gyakran az a jószág, a mellyel minket és a gyermekeket magukhoz ölelték.

S ez áldozatkészségnek eredménye? Az, hogy egészségtől duzzadva, szíveikben megelégedéssel térnek haza a bécsi gyermekek hazájukba — kedves vendéglátóiknak meleg köszönetnyilvánítással kiáltva.

Hálát mondunk az aradi helyi bizottságnak, az akció állami vezetésének. Kardos Géza dr.-nak, aki buzgó fáradozásával elérte azt, hogy mindennek ilyen jó vége lett.

Szülvárosunkba, Bécsbe visszatérve igyekezni fogunk mindent a szépet és jót, melyet itt tapasztaltunk, hivatalosan is megemlíteni s ezzel remélhetőleg hozzájárulunk ahhoz, hogy a

barátságunk kötelekei a monarchia két országa között mindinkább bensőbb és erősebb legyen.

Az osztrák gyermekcsoport vezetői és vezetőnői.

Szombat délután két órakor az Aradon nyaraló gyermekek gyülekeznek a lovardában, a honnan a katonazené hangjai mellett a vasútra vonulnak. A fogadó bizottság ezúton is meghívja a hatóságokat, a jótékony egyesületeket és a nagyközönséget, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a pályaudvaron az osztrák gyermekek elutazása alkalmából, akiktől a bizottság nevében Leitner Ernő dr. vesz bucsút.

Marosba fulladt aradi diák.

(Tiltalom ellenére átuszta a folyót.)

Könnyelműségének lett áldozata Cseh Zoltán, az aradi főreáliskola V. osztályu 16 éves tanulója, aki ma délután egy óra tájban a Marosba fulladt.

Cseh Zoltán ma reggel a rendes időben ment az előadásra. Már előadás közben megbeszélte barátaival, hogy előadás után kimennek a Neptumba fürdeni. Előadás után azután el is mentek. A fürdőben Cseh Zoltán elkezdett virtuskodni, hogy ő átussza a Marost, mert ő a strandon akar fürdeni. Barátai figyelmeztették, hogy a víz átuszása veszedelmes, mert gyors folyású és az ár könnyen elkaphatja. A közelben tartózkodó uszómester is figyelmeztette a diákot, hogy a Maros átuszása rendőrileg tiltva van.

Cseh Zoltán azonban nem hallgatott az okos szóra, hanem beleugrott a vízbe és szerencsésen át is uszott a tulsó partra. A siker annyira felbuzdította, hogy egy kis pihenő után kezdett ismét vissza úszni barátaihoz. Azonban a fürdő közelében ereje már elhagyta, a gyors ár elkapta és fulladozni kezdett. Rémtünetében segítségért kiáltott. Kollégái látva barátjuk veszedelmes helyzetét, — hárman utána ugrottak a vízbe, — a többiek pedig szaladtak az uszómesterért, aki ott hagyva ebédjét, rohant a fiu segítségére. Csodálatos módon oldott és evezni kezdett a szerencsétlenség színtere felé.

Ez idő alatt a három diák közül, akik társuk segítségére siettek, az egyik megfogta a fuldoklót, aki azonban átölelte megmentőjét, úgy, hogy az alig tudott mozogni. Már-már úgy volt, hogy magával viszi a víz fenekére barátját, amikor az nagy erőlködéssel kiszabadította magát Cseh Zoltán vas szorításából és kiúszott a partra. Ekkor ért oda a mentőcsónak, azonban hiába, mert a víz — áldozatát elsodorta a mélységbe.

Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek, amely a vizsgálat során megállapította, hogy Cseh Zoltán könnyelműségének lett az áldozata. Az esetről értesítették Dugonics-utca 2. szám alatt lakó szüleit.

Cseh Károly Máv. hivatalnok a szerencsétlenül járt fiúnak édes apja a rendőrségnek elpanaszolta, hogy ez már a második szerencsétlenség, ami rövid időn belül érte. Legidősebb fia nemrég esett el a harctéren és most elvesztette a másikat is. Az apa egész késő estig kerestette fia holttestét, de még ezideig nem sikerült megtalálnia.

Tizenkét apáca tette le a fátyolt . . .

(Menekülés az Orsolya szüzektől a magyarádi iskolába. — Rémmuralom egy apáca klastromban.)

Rémregénybe illő előzménye van annak a tanítónői kinevezésnek, amelynek Magyarád község az állami iskolájának tanítónőjét köszönheti. Fessler Ilonának hívják a tanítónőt, aki a nagyváradi Orsolya szüzek zárdáját hagyta ott, ahol „Soror Orsolya” néven szenvedte át egy hihetetlen életrendszernek minden kínját. Ha az ember ponyvaregényekben olvasná mindazt, ami a tanítónőt és tizenegy társnőjét az apáca fátyol letételére kényszerítette, akkor megborzadva dobna el az ocsmány könyvet, amelyről azt mondáná, hogy az emberek ostobaságára utazik és középkori meséket riasztgatja. De az élet tultész a rémregényeken is.

(Mater Emerica.)

Egy esztendővel ezelőtt fordulat állott be a nagyváradi orsolyarendi zárdá életében. Akkor történt, hogy a pozsonyi, győri és nagyváradi orsolyarend apácáit egyesítették s a pozsonyi tartományfőnöknő a nagyváradi rend fejedeleme asszonyává *Mater Emericát* nevezte ki, aki mint a szigorú aszkéta-élet inkarnációja jelent meg a nagyváradi zárdában. Mindössze 35 esztendő. Szívében az istenfélelem egészen különös és távolmúlt idők erejével él. Ugy érezte, mikor a váradi orsolyiták közé érkezett, mintha elkárhozott bűnösök közé került volna. Rendet teremteni és nagy-nagy elégtételt adni az Urnak azokért a bűnökért, amik a zárdába jutott szabadabb levegőben fogantak; ezt tartotta legfőbb teendőnek. És *Mater Emerica* maga mellé vette praefectának *Mater Victoriát*. A még fiatalabb praefecta pendantja volt a főnöknőnek. Szigorúságával, meg egy kissé tulhajtott önértékeléssel megálázta nemcsak a fiatal svesztereket, de a 60—70 éves nőket is. A leányiskola növendékei előtt nem egyszer hangoztatta, hogy tekintélye olyan hatalmas, hogy ha az ebédterembe lép, felállással köszönnek az őz apácák is s ha beszédbe ereszkedik valamelyik testvérrel, hát az csak térdreereszkedve mer szólani hozzá. Ilyen a praefecta, képzelhető milyen hallatlan a distanc az egyszerű kis soror és a fejedelemasszony között.

Mater Emerica a rend életében hozott újítások során elrendelte, hogy az apácáknak egymással a szóbeli érintkezést a minimálisra kell redukálni, a növendékeknek nem szabad a dolgozó apácáknak köszönni, világiakkal apácáknak kezdet fogni szigorúan tilos s a rendház utcára néző ablakain kitekinteni a legnagyobb bűnök egyike. Am a szigorú életmód nemcsak efajta rendelkezésekben nyilvánult. Az étkezés is oly siralmas lett, hogy *Mater Emerica* idején többet böjtöltek, mint ették.

Nehéz napok virradtak a zárdára már kezdetben, de mi az ahhoz képest, ami elkövetkezett.

(Véres vezeklések.)

Mater Emerica súlyos vezeklést rendelt el, mert az ő hite szerint az előző főnöknő, *Mater Filomíla* alatt nagyon is világias szellem kapott lábra a zárdában.

A vezeklések sorában a legkeserveesebb az volt, amikor övig levették, vették szemmel és hangosan imádkozva, zövik s sokáig ostorral, mint egy kancsukával, amelynek a végén apró bádog csillagok voltak, a maguk meztelen hátát véresre verték a vezeklő dorosúg. Nem sokkal volt emberségebb az a módszer sem, amikor a szája igazított bádogszerekkel kellett hangoztatni a különös szerkezet a száj minden csep mozgatásánál éles fájdalom okozott, vagy amikor heves szöggekkel bélelt, térdszorított huztak fel szegény kedves testvérek s ezzel lárvá az imatermet, kérték jón az eget Urát.

Nem minden borzalom nélkül lehet a történetekre gondolni. Okos, intelligens nőnek, a

kik iskolapadok közt ülő lányokat történelemre és a mult böcs okulni valóira oktatják, ilyen ájtatosságok mellett kellett készülniük a másnapi iskolárára. A nyugalom és a harmonikus együttérzés megbomlott a zárdá falai között. Eleinte a fiatal apácák este kétségbe, később az idősebbek kezdtek elégedetlenkedni. Ha ennek neszt vette a fejedelemasszony, még rigórozusabb lett. Csak a hialezőknek volt egy párányival jobb sorsuk. Javára irasák a szentéletű fejedelemasszonynak, hogy a legkeserveesebb vezeklésekből is — bár lelkét bűn nem terhelte — éntev kivette a részét, mint a legutolsó kis dolgozó nővér.

(El a zárdá falai közül.)

Amint egyre elviselhetlenebb lett az élet a holtivos falak közt, akként nőtt a vágy az apácák lelkében, ki a zárdá falai közül . . . Mikor hiába hangoztatták, hogy olvasmire fogadalmat nem tettek; amikor *Mater Emerica* ró reájuk, a távozás gondolata egyre szilárdult bennük. Egy másuttár tizenkétan vetették le a nehéz csuhát egy év alatt, szegő fájdalommal, nehéz bizonytalansággal kitétek az életbe. Ez az élet megbecsülte őket. Volt a legköbbsnek valami, ami idekint is érték: a diploma. Egy esztendőn belül a korán távoztaknak már állása is akadt s most, hogy első évfordulója volt a szent rezsim bekövetkezésének. Állion itt a névsora azoknak, akik az Istennek tesző életet másként kénzelték el.

Mater Philoménán kívül elhagyták a zárdát a következők:

Mater Antonia, családi nevén *Frits Mária*. Ezidőszerint a kolozsvári tanítónőképzede tanárnője.

Mater Clara, családi nevén *Rórenál Margit*. Ezidőszerint *Barson* a polgári leányiskola tanárnője.

Soror Orsolya, született *Fessler Ilona* okleveles tanárnő, jelenleg a magyarádi népiskola tanítónője.

Soror Vincentia, született *Nánt Erzsébet*, ezidőszerint hozzátartozói körében él.

Soror Carolina, született *Pincz Anna*, jelenleg családjával tartózkodik.

Soror Florianna, született *Rácz Emma*, jelenleg *Nagyváradon* *Gabrielli* kanonok volt gazdaszonyánál él.

Soro Catalina, született *Kovács Fatinka*, jelenleg nevelőnő egy büharmegyei földesurnál.

Kilénett *Mater Filomína*, a volt főnöknő is, aki most *Lugoson* *Pataky Mária* néven magántanítástól él.

Az eltávoztak közül nyolcnak sikerült a sorsát kivomozniuk. És a zárdában még mindig az elkéseregés az ur. A közel napok, ha a hír nem csal, újab öt apáca távozását hozzák meg. És a fejedelemnő haitthatatlan. Akinek nem tesszik itt az élet — azvmond — az mehet!

Biztosan ugy véli a fejedelemasszony, hogy mostanában idekinn az élet még inkább vezeklés. Talán igazza van.

MŰVÉSZET.

* **A 28-as vadász zászlóalj hadlalban akciója** a zászlóalj hadlőzvegy és árvaalap javára *Almay Laci* harctéri zenekarának közreműködésével 1. hó 15-én, vasárnap és 16-án hétfőn este 9 órakor a Városi kávéházban nagy hangversenyt tart. Belépti-dij 1 korona.

* **Rozgonyi Ágnes műsora.** A szeptember 17-iki hangverseny, melynek közreműködői elsőrendű művészek, műsorával is esemény számba megy. *László Sándor* zongoraművész programját már közöltük, most itt adjuk *Rozgonyi Ágnesét* 1. Laló: *Symphonie Espagnole*, I., IV., V. tétel. 2. *Vieuxtemps*: *Ballada és Polonaise*. A zongorakiséretet *Kósa György* zongoraművész látja el. Jegyek *Scherhagnál* 2—10 korona árban válthatók.

Offenzívát varnak az olasz fronton.

(Német tiszték vezetik támadásukat.)

Budapest, szeptember 12. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Olasz harctér: A tiroli arcvonalon helyenkint járőrharok. Az *Asolonen* csapataink egy újabb meglepő olasz támadást véresen visszaverték. A *Piave* arcvonalon tovább tart a tüzérségi tevékenység.

Albán harctér: Egy, a *Fomorica* hegyháton intézett sikeres támadás alkalmával néhány ellenséges állás részt elfoglaltunk. — A vezérkar főnöke.

Zürichből jelentik: A legutóbbi olasz minisztertanács amerikai angol és francia nyomás alatt, hír szerint, olasz offenzívának a megkezdését határozta el és a határzárlat ezzel áll összefüggésben.

Rómából érkezett jelentések szerint ott azt hiszik, hogy *Ausztria-Magyarország* támadásra készül az olasz front ellen. Arra számítanak, hogy az osztrák-magyar csapatokat mind Olaszország ellen koncentrálják. Híre jár, hogy Németország ebben az offenzívában nem fog csapatokkal résztvenni, csak a hadműveleteket egész sor német tiszt fogja vezetni, akik ezidőszerint az olaszországi osztrák-magyar fronton tartózkodnak.

Elfogták a nőiruhás szökevényt.

(Letartóztatás rojtogetés miatt.)

Serbán Flóra 20 éves 33. gyalogezredbeli katona 1917. június havában jött haza a harctérről mint sebesült és a szatmárnémeti kórházba utalták gyógykezelés végett. Azonban a kórházban nem érezte magát jól és szeptember havában megszökött oman.

1918. április 8-án fogta el a csendőrség *Bokszegbelen*, amint a korcsmában mulatott. Átadták az illetékes katonai hatóságnak. Innen került *Tarnay János* 2. honvédgyalogezredbeli hadnagyhoz tisztiszolgának. Egy napon azután, amikor gazdája megparancsolta neki, hogy tisztítsa ki az új csizmáit, a csizmákkal együtt megszökött. Május 1-én fogta el a katonai rendőrség *Aradon*. Egy razzia alkalmával a katonarendőrség betért egy kisebb korcsmába, ahol egy parasztruhás nőnek a viselkedése hívta fel a figyelmüket. Ugy tünt fel, mintha férfi énekelne a női paraszt ruhában. Igazolatták és így kiszült a turpisság. A katonarendőrség, amelyet a szökevény késsel megtámadott, átadta *Serbánt* a pótzászlóaljnak, amely beosztotta a szökevény katonát a menetszázdába.

Május 15-én indult el *Aradról* a menetszázd és vele ment *Serbán Flóra* is. Lelkire kötötték, megmagyarázták neki, hogy mi az a statárium és mik a következményei a szökésnek. Alig ért azonban a vonat *Bokszegre*, *Serbán Flóra* kiszökött a vonatból és eltűnt. Az ottani csendőrség hosszas keresés-kutatás után *Lakáj Florica* ottani lakos lakásán találta meg. A csendőrség éjjel fogta el, amint a padláson aludt szeretőjével.

Serbán Flórát a csendőrség ma átadta a pótzászlóaljnak, amely a szökevény katonát a temesvári rögtönítélő bíróság elé állítja. Szeretője, *Lakáj Florica* az éjjel az aradi rendőrség fogdájába aludt. Holnap öt is átadják a hadbírósnak mint bűnrészeszt.

Barabás Béla riportja a Pamutközpontról.

(A főispán leosztó kritikája. — Elvette saját felelősségére a központ által lefoglalt árut.)

Barabás Béla, Arad főispánja végre megmutatta az utat, amelyen minden hatóságnak járnia kell a központok országgrontó politikájával és magatartásával szemben.

A főispán egyszerűen elvette a Pamutközpont által néhány aradi kereskedőnél lefoglalt textil árut és odaadja emberbaráti intézményeknek. A városi közellátási hivatal kérte erre a főispánt, aki a következőket mondotta erről a nagyjelentőségű lépéséről az *Aradi Közlöny* tudósítójának:

— Arad közellátási hivatala azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy az aradi gyermekkorház, a szegényház s az árvaház textiláru sürgős szükségletének elláthatása végett, az aradi kereskedőknél s nevezetesen *Külényi és Strasser*, illetve a *Singer Sándor* cégnél levő s a magyar pamut központ által már egy év óta lefoglalt de igénybe nem vett textilárut a zár alól saját hatáskörömben oldjam fel.

Ezt a kérelmet, a beszerzett adatok és információk alapján, *felelőségem tudatában megfontolás tárgyává tettem* s a Pamutközpont által lefoglalt textil árut a zár alól feloldottam s utasítottam a *Külényi és Strasser* céget, hogy a Pamutközpont által 1917. július 20-án lefoglalt és még rendelkezésre álló 264 m. barchendet, továbbá a *Singer Sándor* céget, hogy a nála levő zafir, kanavász és mosókartont az aradi közellátási és közellátási hivatalnak a már megállapított árak befizetése ellenében haladéktalanul szolgáltatassa ki.

— Együtt felhívtam a város közellátási és közellátási hivatalát, hogy a textilárut, az ellenérték kiszolgáltatása mellett azonnal vegye át és sürgősen intézkedjék, hogy ezek a textilárut az aradi gyermekkorház, szegényház) és árvaház, valamint más jelentkező emberbaráti intézmény legégetőbb szükségletére, a köteles takarékoság szem előtt tartásával szétosztassák s egyúttal ellenőrizze, vajjon a kiosztott textilárut a halasztást nem tűrő szükségletek kielégítésére fordították-e. végül ezek megtörténte után nekem az utolsó méterig pontosan elszámoljon, hogy kinek kezeihez, mi célra és milyen mennyiséget adtak. Jelentését 15 nap alatt kell megfennie.

— Ezt a rendkívüli intézkedést meg kellett tennem a következő okokból:

— Első sorban szem előtt tartottam azt, hogy ezek a textilárut zár alól feloldása hadiérdeket nem sért, de a további zár alatt tartás

sérti városunk rászorulóinak nagy közérdekét. Közintézményeinknek és szegénysorsú lakosságunknak a textiláru hiánya miatt keletkezett nyomoruságos helyzetét tovább már sem elviselni, sem elnézni nem lehet s biztosra kell vennem, ha ez iránt a Pamutközpont megkeresnék, úgy a nélkülözhetlen mennyiséget kiutalná, mely sokkal több, mint a mennyinek feloldását elrendeltem.

Azonban az átváltásokkal, a központok szokásos felületessége és nemtörődésével oly sok idő fecsegtetik el, hogy ezt kívárni sem nem lehet, sem nem szabad.

Ezzel a rendelkezésemmel megszünt eme textilárut nézve az a helytelen és eléggé nem rosszulható eljárást, hogy azok innen Aradról tetemes költséggel elszállítassanak s azután újabb kiadásokkal visszaszállítassanak.

— Illo dolog, hogy az Aradon lefoglalt árut elősorban az itteni közfogyasztásra fordítassanak. Ezzel más városok és vidékek érdekei sem szenvednek csorbát, mert hiszen mindenütt széles ez országban vannak lefoglalások a melyekkel ugyanazon városok közérdekei fedezhetők.

— Kétségtelen, hogy a központoknak ezen árukra nem lehet valami nagy szükségük, mert különben nem hevertetné azokat több mint egy éven át használatlanul, esetleg romlásnak is kitéve.

— Ebből következik az aradi kereskedőkkel való azon méltánytalan elbánás is, hogy míg ők egyfelől a lefoglalt árut megőrizni és gondozni kötelesek, addig másfelől kénytelenek tűrni, hogy befekieteli tőkék kamatozatlanul heverjenek és így a lefoglalásnak sem a fogyasztó közönség, sem a közérdek, sem a kereskedő, sem a központ semmi hasznát nem veszi.

Az életet nem a formások, nem a paragrafusok irányítják, hanem a szükség s a gyakorlati észszerűség.

Ennek kívántam eleget tenni, a midőn magamra vállalva a felelőségemből kifolyó következményeket, a fentemlített textilárut a zár alól feloldottam és elrendeltem, hogy azok rendeltetésüknek megfelelőleg, idejében felhasználóknak ott, a hol azokra feltétlen szükség van.

A nagyherceg ezután sógoráról, a volt cárról beszélt. Nagyon elkomolyodott, midőn erre a témára került a sor.

A cárt egyenességre hajló, békeszerető embernek mondta, akit környezete megcsalt és föllovalt a háborúra. Nővéréről, a volt cárnéről azt mondta, hogy semmit sem tud róla, mert négy év óta közvetlenül semminemű értesítést nem kapott felőle. *Nem hiszi, hogy a cárnét és leányát megölték volna* — valószínűleg valahol el van rejtőzve.

London. (Reuter.) A *Daily Express* értesítése szerint a volt cárnét és leányát a bolsevikiek megölték. Az özvegy anyacárnét is megtámadták nemrég, de a Fekete-tengeri flotta tengerészei megvédelmezték és utána két hétig tartó harcot vívtak a vörös gárdistákkal, akiket végül legyőzték. Az anyacárné most biztos helyen van.

Fel akarta lázítani az entente Ukrajnát.

(A felrobbant municióraktarak borzalmai.)

Odesszából jelentik: A szeptember 4-iki súlyos katasztrófa, melyet az ukrán lőszerraktarak felrobbanása idézett elő, számos emberáldozatot követelt. Számukat még nem lehetett pontosan megállapítani, de mindenestre ötvennél több és ehhez jön még néhány száz könnyű és súlyos sebesült.

A nyomozás eredménye semmi kétséget nem hagyott hátra a tekintetben, hogy a katasztrófa előidézője, épp úgy, mint Mirbach gróf és Pichhorn tábornagy meggyilkolásánál, az entente volt.

Az ukrainai angol-francia propaganda a tetti propagandája lett. Amidőn az oroszországi baloldali szociálforradalmárokkal szövődött, azokat szolgálatába állította, egyúttal elszajátította azoknak terrorisztikus rendszerét és nem riad vissza semmiféle gonosz eszköztől, ha arról van szó, hogy Ukrajnában, amely semmi mást nem kíván, mint hogy békében éljen és hogy a háborus esztendő után gazdasági feladatoknak szentelje magát, állandó zavaros állapotokat idézzen elő, hogy nemcsak a semleges külföldön, hanem a központi hatalmak államaiban is azt a benyomást keltsék, mintha Ukrajnában az elégedetlenség mozgolódna, amely erőszakos tettekben nyit-magának utat.

Hogy Odessza városa ellen a merényletet milyen régóta készítették elő, erre vonatkozólag már hetek óta fáradoztak azon, hogy a fém munkásokat sztrájkra bírják. A sztrájknak augusztus 31-én kellett volna kitörni és e napon a lőszerraktarak a levegőbe repültek.

Füstbe ment az a várakozás is, hogy Odesszának a súlyos szerencsétlenség miatt elkeseredett lakossága az osztrákok és magyarok ellen forduljon.

Az első robbanás szombaton délután három óra 35 perckor történt a Broski-féle cukorgyár közelében az egyik raktárban. A robbanások másodpercenként követték egymást. A robbanás által előidézett iszonyú légnyomás borzalmas pusztítást vitt véghez a cukorgyár környékén, az az egyik nagy gépházának tetejét leszakította, az erős falakat benyomta és az egész épület romhalmazzá változtatta át.

Csak hétfőn lehetett látni, milyen kárt okozott a katasztrófa. A raktártelepen körülbelül kétszáz épülete közül a legtöbbet teljesen eltűntette a robbanás a föld színéről és csak törmelék maradt belőlük. Csodálatos módon három raktár, amelyben ekrazitlövedékeket tartottak, nem robbant fel, jóllehet a légnyomás ezeknek a tetejét is benyomta. Szivettépp látványt mutattak az elpusztult utcák, melyeknek épületeiből egyetlenegy sem maradt épen.

A városban a robbanás napjától kezdve mindenféle zenés előadás tilos, de különben a városi élete a rendes keretek között mozog. A bankforgalom is rövid ideig szünetelt, most már azonban minden rendes módon folyik tovább.

A darmstadti herceg a cárnéről.

Az angolok szerint megölték a nagyherceget szerint el.

Berlin. A *Lokalanzeiger* tudósítóját fogadta a darmstadti nagyherceg és első sorban amiatt panaszkodott, hogy az ellenséges repülő állandóan bombázzák darmstadtot, amely pedig nyílt város. A legutóbbi támadás alkalmával ismét ártatlan polgárok estek áldozatul.

A hadihelyzetről nyilatkozva kijelentette, hogy egy percig sem kételkedik a végső győzelemben. Élesen elítélte azokat, akik indokolatlanul nyomott hangulatot keltenek. E nyomott hangulat főfészke Berlin, amely pedig a hős hadsereg kiváló teljesítménye folytán biztonságban érezheti magát.

HIREK.

Két hadifogoly.

„Ki bűnös, ne kérjük
ültessünk virágot,
szeressük és megértjük
az egész világot”.

BABITS M.

Kilenc évvel ezelőtt, midőn a gimnázium második osztályába jártam, volt egy igen kedves tanárom, kinek érdekes nézetei és világlátása már akkor megragadták még gyermeki világomat. Sok jó tulajdonsága és meglepő nyelvismerete mellett (azt mondták, legalább 15 nyelvet beszél) volt egy gyenge oldala: a vak, izzó Napoleon gyűlölete.

Soha embert nem láttam még az életben, ki úgy gyűlölte volna a „világverő” nagy Napoleont, a franciák istenét, mint ő. Sokszor beszélt nekünk is az iskolában Napoleonról a háborúról s mi figyelve hallgattuk az érdekes felfogását. Különösen két tételre ragadta meg a figyelmemet, de oly annyira, hogy a mai napig sem tudtam elfelejteni.

Akkortájt történt a Husz Ábrahám-féle eset s egy alkalommal, midőn egyes emberek különös, szerinte meg nem érthető Napoleonrajongásáról beszélt, azt találta mondani: „Nézétek fiúk, mily furcsa az élet rendje: Husz Ábrahám egy embert gyilkolt meg, azt felakasztják Napoleon milliókat, neki szobrokat emelnek”.

Egy másik alkalommal kitért a háborúra s azt a végtelenségig elemelte. Kiinduló pontja az volt, hogy lehetetlen a háborút egyesek szempontjából megérteni. „Künn a csatában — mondta — két olyan ember üti veri és gyilkolja egymást, kik soha egymást nem látták és soha egymásról nem is hallottak”... Ez volt a második tétel...

Ezt a két meglepő, soha nem hallott beállítást nem tudtam elfelejteni s midőn az idő forogtana engem is belevitt a háborúba, sokszor gondoltam kinn a harctéren különösen erre a második tételre.

De hogy jutott ez most íthón az eszembe. A napokban a zsidó templomban egy érdekes kép kötötte le pillanatokra a figyelmemet. Két ember állott egymás mellett, imádkozott egy imakönyvből. Ez a két ember együttléte egy egész történelem, a négy éves háború multja és jelene, mely arra készíti az embert, hogy, ha egy pillanatra is, de elgondolkodik a háborúról s annak kiszámíthatatlan fordulatairól.

En is percre elgondolkoztam; ekkor jutott eszembe volt tanárom mondása: két ember, kik ezelőtt sobasem látták egymást és nem is hallottak egymásról.

Az a két ember: egy olasz és egy orosz hadifogoly volt...
Kisfaludi.

— **Kormánybiztosok átérja a Hadigondozó Hivatalban.** *Budapestről* jelentik: Az Országos Hadigondozó Hivatal kormánybiztosai tegnapelőtt délután Teleky Pál gróf elnöklésével ülésre ültek össze. A tanácskozás során váratlanul átér támadt Kürthy István kormánybiztos és Szmracsányi György pozsonyi főispán között. A Hadigondozó kilenc kormánybiztosa közül heten Kürthy Istvánnal azonosították magukat és elhatározták, hogy Wekerle miniszterelnökhöz fordulnak elégtételért. Elhatározták azt is, hogy amennyiben Szmracsányi támadásáért Kürthy nem kapna elégtételt, valamennyien szolidaritást vállalnak vele és kormánybiztosi megbízatásukról lemondanak. A miniszterelnök döntése elé politikai körökben nagy érdeklődéssel néznek.

— **Simon Karolin kitüntetése.** A király a személye körüli magyar miniszter előterjesztésére Simon Karolin, nyugalmazott aradi közszéki polgári iskolai igazgatónőnek a népoktatás terén szerzett kitűnő érdemeinek elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **Halálozás.** Hermann Hanka szeptember 11-én élete 18-ik tavaszán elhunyt. — 13-án délután 3 órakor a Tököllyi Imre-utca 13. sz. házában temették a helybeli izraelita sír-

— **Változás a temesvári katonai parancsnokságnál.** Hess Rezső gyalogsági tábornok, temesvári katonai parancsnok nyugdíjba megy és már legközelebb el is hagyja állását. Hess tábornok nyugalmabavonulásának semmi külön oka nincsen. Távoztása összefüggésben van azzal az akciójával a hadvezetőségnek, hogy az összes korosabb és rangban idősebb katonai parancsnokokat a harctéren kiérdemesült fiatalabb tábornokokkal váltja fel. Hess tábornok, mikor nyugalmabavonulását értesült, kijelentette környezetének, hogy nem szívesen válik meg Temesvártól, melynek lakosságát megszerette és amelyhez annyi kellemes emlék fűzi. Egyelőre Bécsbe megy lakni, de szándéka, hogy a háború befejezése után Temesvártól telepszik le családjával együtt. Mint értesülünk, Hess utóda Horth báró lovassági tábornok lesz, aki jelenleg nagy-szebeni katonai parancsnok. Horth báró a háború elején a tizedik hadosztálynak volt parancsnoka, majd egy hadtestet vezényelt, legutóbb pedig egy hadseregszervezetnek volt a parancsnoka. Az új temesvári katonai parancsnok már legközelebb Temesvárra érkezik és átveszi a katonai parancsnokságot. Mint értesülünk, Jilg Hugó alezredes, a temesvári katonai parancsnokság vezérkari főnöke legközelebb elhagyja állását és saját kérelmére a harctérre megy, hol átveszi egy ezred parancsnokságát.

— **Új tisztviselői állásokat szervez a kormány.** *Budapestről* telefonálja tudósítónk: Beavatott helyről értesülök, hogy a kormány hozzá fogott az összes tisztviselői kategóriák státuszainak a rendezéséhez. A munkálat dr. Kállai Tibor miniszteri tanácsos vezetésével állanak. Hír szerint a kormány csak azt várja, hogy egyes szakminisztériumok elkészítsék a maguk tervezeteit és a szervezett új állásokat azonnal betöltik, mielőtt a költségvetési törvény a parlamentben letárgyalatnék. A pénzügyminisztériumban 9 új miniszter tanácsosi állás és 9 osztálytanácsosi állás van tervbe véve.

— **Öngyilkos ügyvéd.** Temesvárról jelentik: *Rostás Imre* dr. ügyvéd, a gyulai hadosztálybíróshoz beosztott joggyakornok, tegnap délután Temesvártól levő lakásán agyonlőtte magát. Öngyilkosságának okát nem tudják.

— **Cegléd rendőrkapitányát felfüggesztették.** *Ceglédről* jelentik: A városi közgyűlés dr. Schlosser Ferenc rendőrkapitányt hivatalos hatalommal való visszaélés, többrendbeli véttség és szabálytalanság miatt felfüggesztette és a fegyelmiügy iratait a kecskeméti törvényszékhez tette át.

— **Két nővér halála spanyol betegségben.** Nagybecskerekéről jelentik: *Czikajló László* gyógyszerész 26 éves felesége tegnap spanyol náthából eredő tüdőgyulladásban meghalt. — Nyolc nappal előbb érkezett Czikajlóékhoz az asszony *Erzsi* nevű nővére, aki az orosz fogóságban lévő *Molnár Adorján* szegedi főhadnagy felesége. Az asszony Nagybecskereken spanyol betegségbe esett és öt nappal előbb, mint nővére meghalt.

— **Megtámadott gátör.** *Fekete János* gátör, aki a mikelakai határban lévő zsilipnél van alkalmazva, az éjjel fél 12 órakor nagy zajra ébredt. Valaki ugyanakkor beverte lakásának ablakát is. A gátör kiment a házból és a közelben egy kocsi látott és egy előtte ismeretlen ember tartott feléje támadó szándékkal. E közben újjával sipolt is, mire több ember ugrott elő a közeli bokorból. *Fekete* a nála levő revolverrel ennek láttára egy lövést tett, majd hangos jankáltást hallott. *Támadó* valamennyien elmenekültek. A gátör a támadást bejelentette a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást a kocsival járó betörők ellen.

— **A híres poseni faliszőnyegek pusztulása.** *Posenből* jelentik: Tegnap délután a királyi akadémiának abban a részében, mely most idegbeteg katonák kórházává van átalakítva, tűz ütött ki. A lángok elhamvasztották az egész tetőzetét. A nagy díszterem a benne levő értékes és híres faliszőnyegekkel elpusztultak. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— **A baromfi nem tilos hústalan napon.** A magyar kir. minisztériumnak rendelete alapján közhírré tesztem, hogy a keddre és péntek-

mindennemű baromfi kivételik. — *Lócs* Rezső h. polgármester.

— **Részletek a schneidemühli gyermekvonalat katasztrófájáról.** *Berlinből* jelentik: A Schneidemühl melletti súlyos vasuti szerencsétlenségről a következő részleteket jelenthetem: A szabadságos vonatnak, amelyben mintegy ezer gyermek utazott, nem volt szabad sínjárja, hogy a schneidemühli állomásra befuthasson. Hirtelen hallani lehetett, hogy többen megrántják a vészféket és a következő pillanatban egy ott álló tehervonatba már be is szaladt. Borzasztó robajjal történt az összeütközés, amelybe belevegyültek a gyermekek rettentő jankáltásai. A szerencsétlenség színhelye rettenetes képet nyújtott. Mindenütt összetört vasuti kocsiakat és vérző, ájult és összetépett tagu gyermekeket lehetett látni. Az összes feltalálható orvosokat és egészségügyi személyzetet azonnal Schneidemühlbe vitték és a vasuti személyzet, valamint egy osztály katonai segítségével megkezdődtek a mentési munkálatok. *A romok alatt csakhamar harminchárom szétárapolt gyermek holttestére és egy felnőt ember élettelen testére bukkantak.* Ez egy vasuti hivatalnok volt, aki gyermekéért személyesen ment el az üdülőhelyre, s vele együtt lelte halálát. A kisiklott tehervonat romjai alatt egy vasuti ellenőr holttestére bukkantak. A szerencsétlenség okáról eddig csak annyit lehetett kideríteni, hogy Nackel állomás mellett a vonatnak légnyomásos fékezője elromlott. A vonat vezetője erre kijelentette a vasuti előjáróságnak, hogy a vonatnak már csak kézi fékezője van. Mindazonáltal továbbították a vonatot. A kézfékezővel természetesen nem lehetett a szerencsétlenséget elhárítani.

— **Egy híres pesti hölgy tragédiája.** *Budapestről* jelentik: *Erkel-utca 18. számú* ház második emeletén, *Silber Lászlóné* lakásán az éhségtől kimerülve összesett *Toronyi Ida*, Budapestnek valaha leghíresebb és legszebb hölgye. Rongyos szalmaszákra fektették és az orvos megállapította, hogy több nap óta nem evett. *Toronyi Ida* a háború kitörése óta a bécsi Vöröskereszt Egylet egyik tüdőbeteg osztályán teljesített hivatásos ápolónői szolgálatot. A Vöröskeresztnél bizalmi állást töltött be, az ápoláson kívül az volt a megbízatása, hogy előkelő bécsi családoknál könyöradományokat gyűjtsön a Vöröskereszt Egylet tüdőbeteg katonái részére. Augusztus 14-én, mikor egy napon négyszáz koronát gyűjtött, a pénzt kilopták erszényéből. *Toronyi Ida* az esetről azonnal jelentést tett *Thurn* grófnak, a bécsi Vöröskereszt Egyesület elnökének, aki megnyugtatta őt, miután azonban tudta, hogy *Toronyi Idá*nak Budapesten előkelő rokonai vannak, kérte, hogy az elveszett pénzt szerezze meg a Vöröskereszt Egyesület részére. *Toronyi Ida* ezt meg is ígérte és Budapestre utazott, hogy rokonaitól a pénzt elkérje. *Bátyja, aki nagydíszu tisztviselő, kereken elutasította kérését, hallani sem akart a dologról.* *Toronyi Gyula* operaénekes pedig, aki az ápolónőnek szintén közeli rokona, arra hivatkozott, hogy ő maga sincs olyan anyagi viszonyok között, hogy négyszáz koronát nélkülözhesen. *Toronyi Ida* ekkor a rendőrség segítségét vette igénybe. — Felkereste dr. Szentkirályi Béla rendőrtanácsost és segítséget kért tőle. Főleg az szeretne volna, ha a rendőrtanácsos valami módon rábírná előkelő állású bátyját a hiányzó négyszáz korona kifizetésére. A rendőrtanácsos — természetesen — családi ügyek rendezésére nem vállalkozott, mire *Toronyi Ida* utolsó kétségbeesésében öngyilkosságra határozta el magát. Az utolsó pillanatban azonban eszébe jutott, hogy van a főkapitányságon egy iroda, amely az öngyilkosjelölteknek anyagi támogatást nyújt, elhelyezi őket állásba, vagy más támogatással segít a szerencsétlen embereken. *Toronyi Ida* tehát az öngyilkosságot védő irodát kereste fel, epanaszolta baját, mire az iroda vezetője hosszas tanácskozás után tíz korona segélyt utaltatott ki a szerencsétlen nő számára. Lakás nélkül, egy fillér nélkül, rongyos cipőben, leszakadt ruhában bolyongott Budapest valaha legszebb hölgye a pesti utcákon, utolsó kétségbeesésében eladta hamis hajfonatát is, hogy valamit ehessen.

— **Mazzantini megérkezett,** a beiratások máttól fogva Keppich Zsigmond üzletében d. u.

Frigyes Károly hesseni herceg finn király.

(Pétervárt foglyították?)

Helsingforsból jelentik hivatalosan: Működés az országgyűlés megkeresése a kormányt, tegyen előkészítő intézkedéseket, hogy az országgyűlés a lehető legrövidebb időn belül királyt választhasson, a kormány ennél fogva rendkívüli küldöttséget küldött Németországba, hogy megtudja, hajlandó lenne-e Frigyes Károly hesseni herceg Finnország koronáját elfogadni. A herceg, aki gondolkodási időt kért, hogy tájékozódjék Finnország viszonyai felől, hétfőn kijelentette a küldöttségnek, hogy hajlandó elfogadni a jelölést. Az országgyűlés szeptember 20-án fogja tartani királyválasztó gyűlését.

Amsterdamból jelentik: A Reuter-ügynökség a következő, eddig még meg nem erősített szenzációs hírt közli Washingtonból:

A krisztianai követség azt a táviratot küldte Washingtonba, hogy megbízható helyről hírt kapott arról, hogy Pétervár tizenkét helyen ég és utcáin általános megszállás folyik.

Kopenhágából jelentik: Az Adams dán szállító cég pétervári fiókjától azt a távirati értesítést kapta, hogy a város tizenkét különböző helyén nagy tüzvész ütött ki és a város utcáin heves harcok folynak. Valószínűnek tartják, hogy azok a paraszt seregek, a melyekről nemrég egy berlini jelentés is megemlékezett, most értek Pétervárra.

Stockholmból jelentik: Moszkvai lapjelentése szerint a szovjet-kormány komolyan foglalkozik azzal a szándékkal, hogy székhelyét kisebb városba teszi át. Ennek az intézkedésnek közvetlen oka ismeretlen.

Berlinből jelentik: A Neue Zürcher Zeitung jelenti az orosz határról, hogy Moszkvában kihirdették a szigorított ostromállapotot. A főutakat szovjetsapatok zárják el és mindenkit igazolásra szólítanak. A város lakói félelmükben egyáltalában nem mennek az utcára.

Moszkvából jelentik: Oroszország külső és belső helyzetéről a rendkívüli bizottság előtt elmondott jelentésében, Radek népbiztos kijelentette, hogy az ellenforradalmat elnyomták. A polgári osztálynak az angol és francia szocialisták segítségébe vetett reményei nemzetközi jellegű okokból nem fognak megvalósulni. Németország részéről ily támadások nem várhatók.

Moszkvából jelentik: Breszkávskaja aszszony, „a forradalom nagyanyja” rossz táplálkozás következtében megbetegedett és meghalt. A forradalmi kormány költségén fogják eltemetni.

Krapotkin főforradalmi vezér-alakot, aki tudvalegőleg Londonból visszatért volt Pétervárra, lakásán váratlanul letartóztatták. Az a gyanu merült fel ellene, hogy szintén része volt az összeesküvésben.

Gyalogsági harcok a Somme-vonalak előtt.

— Foch szünet nélkül támad. —

Berlin, szeptember 12. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Rikschooftól északkeletre az ellenségnek részleges támadásait, Armentyeresnél, valamint a Labassei csatorna mellett pedig előretöréseit visszavertük. Napközben az arcvonalakon új állásaink előterében hathatós tüztámogatás mellett több ízben gyalogsági harcok fejlődtek ki. Este heves tüzérségi harc az Arrashól és Peronneshól Cambrai felé vezető országutak között. A sötétség beálltával a Marquion—Havrincourt csatornaszakasz ellen intézett angol támadások vonalaink előtt meghíjultak. Az Ailette és az Aisne között is este nagyobb erőre kapott a tüzérségi tűz. A gyalogsági tevékenység itt előtéri harcokra szorítkozott. Francia részleges támadásokat visszautasítottunk. A lotharingiai arcvonalon és a Vogézekben sikeres felderítő harcok. Ludendorff. 4.

Berlinből jelentik: Metékes katonai helyen a nyugati harctéri helyzetről ezeket mondták:

A németek elérték és megszállták a Hindenburg-vonalat. Az ellenség a Cambrai és St. Quentin között levő területen, továbbá az Ailette és az Aisne között közvetlenül a Hindenburg-vonal előtt áll és hevesen támad.

Foch nyilvánvaló célja, hogy a németeket ne engedje lélekezethez. A francia marsall kétségtelenül arra törekszik, hogy az angolokat a Peronne—Cambrai-ut mindkét oldalán délkeleti irányban, a franciákat pedig az Ailette és az Aisne között északkeleti irányban hajszolja előre. Az a terve, hogy harapófogóba szorítsa a németeket. Foch mindenestre szünet nélkül támad s kivétel csak a Somme terület, ahol a tartalékok és a nehéz tüzérség harcavetése még hosszabb időt vesz igénybe. A német hadvezetőség és a német hadsereg nyugodtan és bizalommal várja a közeli harcok eseményeit.

— A városi tisztviselők ellátása élelmiszerekkel. A városi tisztviselőknek, tanerőknek, alkalmazottaknak és nyugdíjasoknak, valamint ezek hozzátartozóinak kedvezményes áron naturállékkal történő ellátására kiküldött szervező-bizottság munkájának lehetővé tétele és a városi számvevőség tevékenységének megkönnyebbítése és gyorsabbá tétele céljából a polgármester már ma intézkedett. Felhívta az összes hivatalfőnököket, három napon belül pontos kimutatásban küldjék be dr. Hank Albert főszámvevő-helyetteshez mindazok személyi adatait, akik naturállékkal való ellátásra igényt tartanak. A tisztviselő konyha megszervezésére vonatkozólag kérdést intéztünk Lőcs Rezső, helyettes polgármesterhez, a ki közölte velünk, hogy ez irányban már határozott, amennyiben a napokban Nagyváradra utazik az ott megvalósított rendszer tanulmányozására. Azonban ehhez a rendszerhez nagy bizalma nincs. Sokkal ajánlatosabbnak tartja, hogyha a város tárgyaltat folytat valamely helybeli úttörővel, akit némi tekintettel a városi költségvetésnek támogatnának. Nagyobb gondot fordítunk a városi tisztviselők, tanerők és alkalmazottak élelmiszer-ellátására. A városi tisztviselők ellátása élelmiszerekkel.

Ez utóbbiakra vonatkozólag a helyettes polgármester tervbe vette a városi kertésznek a közlelmiszeri vállalat kötelekébe való átvételét. A közlelmiszer ezekért a bérföldekért rendes bérösszeget fizetne a városnak és egy nagy boltkertészetet rendezne be. A kertészet vezetésével Surányi tanárt és Deutsch Andort fogják megbízni.

— Vak rokkant-üzlete. Palotás Antal aradi vagonvári vas- és fémsztergályos 18 éves korában katona lett, tavaly decemberben Assiagonál elvesztette a jobb kezét és mind a két szeme világát. A budapesti rokkant iskola kitanította gépirásra és egyéb hasznos tudni-valóra. Most visszatért Aradra és a hadigondozó hivatal és a Kossuth-asztaltársaság támogatásával papírfüzletet és dohányárusítást nyitott Erzsébet királyné-körút 2. szám alatt. A gyermekképi kereskedőt a tanulóifjúság nagy szeretettel támogatja és irószközeit tőle vásárolja. Az iskolák igazgatói szívesen ajánlják Palotás Antal kereskedőt, aki még csak 20 éves, de egy emberélet szenvedésén át jutott a kis papírfüzlethez. Mi is ajánljuk a jó szívű emberek felé.

— A vaj, túró, sajt maximális ára. A közlelmiszeri miniszter rendelete alapján közzétettem, hogy az elsőrendű vajnak ára a termelőknél helyi feladó állomáson 23 korona 80 fillér, fél kilogrammos csomagolásban 24 korona 65 fillér. A nagy- és kis kereskedők közötti viszonylatban nagyban 24 korona 65 fillér fél kilogrammos, vagy annál kisebb adagokban 25 korona 85 fillér. A fogyasztók számára az elsőrendű vaj legmagasabb ára kilogrammonként 27 korona 20 fillér. Másodrendű vajnak 17 korona, 25 százaléknál több vizet tartalmazó vaj forgalomba nem hozható. Az olvasztott vaj elsőrendű vajnak tekintendő. 70 százaléknál kisebb víztartalmu tehéntúrónak legmagasabb ára a termelőknél kilogrammonként 5 korona 44 fillér, a nagykereskedő és kiskereskedő közötti viszonylatban kilogrammonként 6 korona 50 fillér, a fogyasztók számára 7 korona 40 fillér. 70 százaléknál több vizet tartalmazó tehéntúró forgalomba nem hozható. Tehén gomolya kilogrammonkénti ára 8 korona. Gróci, Ementali, Óvári, Trapista, szóval félkövér kemény sajtok ára a termelőknél kilogrammonként 12 korona, a fogyasztók számára kilogrammonként 15 korona. A sovány kemény sajtoknak, pogácsa sajtoknak, valamint a teljes tehéntejből készült sajtféléknek itt fel nem sorolható ára a Budapesti Közlöny szeptember 5-én megjelent 200. számú lapjából megtudható és azok megállapított maximális ára a sajton feltüntetendő. — Lőcs h. polgármester.

— A zsidó lobogó. Az amerikai zsidó légió nemrég Angliába ment, ahonnan a palesztinai harctérre fogják küldeni. Elutazása előtt bejárta Newyork utcáit, ahol a nagyszámú zsidó lakosság természetesen lelkesen ünnepelte. A zsidó légió az entente engedelmével saját zászlaja van, amelyen fehér színben a „Mozon Dóvid” (Dávid pajzsa) díszlik egyetlen egy kék csillag mellett. A zsidó katonák zenekara Newyork utcáin az állítólag 2000 éves Hátikvan című zsidó nemzeti himnuszot játszott. Amerika már megkezdte a zsidó alapra megindított aláírásokat, ez az alap lesz az új zsidó állam első költségvetése. Több newyorki zionista milliomos minden előkészületet megtett, hogy a legelső kínálkozó alkalommal Palesztinába költözzék át. Az amerikai lapok ez alkalomból rámutatnak arra, hogy a próféták sok jóslásában van egy paszuszus, amely szerint a világ vége összeesik a jeruzsálemi királyság feltámasztásával.

— Hízott sertéseket vágat a város. Arad város közlelmiszeri hivatala ma 60 darab hízott sertésre kötött megállapodást a Meisztrovics-féle teleppel. A megállapodás értelmében a telep köteles a 60 hízó szalonnáját és zsirját a közlelmiszeri hivatalnak átadni és ez fogja árusítani időközönként. A hus a telep tulajdonára marad, azonban annak eladásával, a közlelmiszeri hivatal által megjelölt négy nagyvágót köteles megbizni, akik azt a meghatározott áron kötelesek lesznek a közönség rendelkezésére bocsájtani. A vágás fokozatosan történik.

— Tűz Kovászán. Veszedelmes tűz pusztított tegnap Bacsilla kovászai szőlőbirtokos tanzáján. Leégett egy új istálló, melyben benneégett 4 pár 16 40.000 korona értékben, továbbá 3 tehén és 3 borjú, azonkívül nagymennyiségű takarmány. A tüzet valószínűleg gyújtogatás okozta.

— Felhívás a férfi- és női szabókhoz. A szabászat tanfolyam ma pénteken este hét órakor megkezdődik. A résztvevők kéretnek, hogy a fa- és fémipar iskola épületében (hetes számú szoba) pontosan megjelenni sziveskedjenek. Ugyanott még beiratkozások elfogadhatnak.

— Háromszáz vagon burgonyát kap a város. A város burgonyaszükségletének biztosításáról Lőcs Rezső helyettes polgármester munkatársunk előtt kijelentette, hogy intézkedés történt ez ügyben és az illetékes tényleg 300 vagon burgonya kiutalását helyezték kiállításba, amely Arad város közönségének burgonya szükségletét teljesen fedezi. Az idén mondotta a helyettes polgármester. — városunk burgonyaatermése igen csekély volt. — Alig termelt 27 vagonnal. Ez különösen a földpróciának tulajdonos kibaszolásának tulajdonít.

Incidens főispán és tanácsnok közt

(Barabás Béla elmondja az affér lefolyását.)

Városszerre sokat beszélnek arról az afferről, mely a tegnapi közgyűlésen, illetőleg a közgyűlés után lejátszódott Barabás Béla dr. főispán és Kovács Vince kulturatanácsos között és amelyről néhány szóban az Aradi Közlöny megemlékezett.

Tegnap délután hét óra tájban hangos beszélgetés vonta magára a járókelők figyelmét. A Hungária kávéház terraszán felálltak az esti kávéfogyasztó vendégek s odafigyeltek a tuloldali járdára, ahol Kovács Vince kulturatanácsos szokatlanul élénk taglajások kíséretében éles hangon beszélgetett a főispánnal. A társaságukban levő urak: Varjassy Lajos dr. és Zima Tibor látható kényvelmetlenséggel hallgatták a kulturatanácsos epés kifakadásait s már épen tovább haladni készültek, midőn a főispán egy erővels kezlegvintéssel véget vetett a vitának s észrevehető felindulással távozott a különös incidens helyéről.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkérte Barabás Béla főispánt, aki az esetről a következőket mondta:

— Előzmények nélkül nehezen érthető meg a dolog. A törvényhatóság tegnapi gyűlésén egy rendkívül hosszúságos és zavaros vita indult meg a tanonciskolai tanúrok óradíjáról, illetőleg a kultuszminiszternek ebben az ügyben hozzánk érkezett leiratáról. Csaknem egy óráig folyt már a beszédek árja s a gyűlés tagjai láthatólag izgatottak voltak a vita elnyújtása miatt. Miután az ügy tényleg zavaros volt, felfokozott figyelemmel kísérem a beszédeket, hogy végre kihüvelykezzen az igazságot. Midőn nagynehezen és legjobb hitem szerint ez sikerült, az elnöki székéből rezuniálni akartam a tárgyalás anyagát. Javában beszéltem, midőn Kovács Vince tanácsos ur egyszerre csak felugrott s olyan dolgot akart a vitába bevinni, amelyről eddig szó sem volt s amely alkalmas lett volna, hogy a különben is hosszú ügyet még hosszabbá tegye.

— Ugyebár csak természetes, hogy a tanácsos urnak, aki épen beszédem közepén szakított félbe s egybeszorított gondolatmenetemet szórta szét, azt feleltem:

— Tessék csak helyet foglalni.

— Tettem ezt minden animozitás nélkül, elnöki tiszteimből kifolyólag s a legkevésbé volt szándékom Kovács tanácsos ur érzékenységet megbántani.

— A gyűlés végeztével találkoztam Varjassy dr. és Zima urakkal, kik Kovács Vincével együtt haladtak le a lépcsőkhöz. Hozzájuk csatlakoztam, sétálni akartam, hogy a hosszú gyűlés után egy kissé kiszellőződjem. Az utcára érve Kovács Vince epés indulattal és magas hangon támadt rám.

— Még mindenik főispánnal megfőrttem, mondotta, csak Barabás Béla szégyenített meg.

— A legkevésbé volt szándékom, feleltem, s nem is tudom, mivel és mikor tettem volna.

— A főispán ur leültetett, rám kiáltott: Üljön le.

— Ezt nem tettem, legfeljebb azt mondtam: Tessék csak helyet foglalni... Ezzel jeleztem, hogy majd én utánam újra lehet beszélni.

Kovács Vince azonban mindjobban beletűszelto magát a vitaközösbe, a hangja mind élesebb és indulatosabb lett s midőn azt mondta: Ezt nem vártam volna a főispántól... kétszer is rászóltam: — Te Vincet! Csendesebben beszélj!

— Figyelmeztetésemnek nem volt eredménye, tovább is indulatoskodott, mire némileg emelkedettebb hangon odaszóltam neki:

— Most csak két eshetőség lehetséges, vagy végig megyek veled az utcán és zsebrerakom a te meg nem válogatott szavaidat, vagy én is elkezdlek kiabálni s megnézzük, melyikünk tud hangosabban beszélni. Ezt egyiket sem akarom s — lthagylak!

— S ott hogytam.

— Az egész incidensnek nem tulajdonítok nagyobb jelentőséget, mint a mit megérdemel. Kovács Vince tanácsos ur kissé indulatos ember

LEGUJABB.

Lloyd George győzelem nélkül nem köt békét. — A németek visszavonulása Maas és Mosel közt.

Manchester. (Reuter.) Lloyd George miniszterelnök mikor a hippodromba hajtatott, a hol a manchesteri díszpolgári oklevelet vette át, nagy tömeg fogta körül. A miniszterelnök beszédet mondott, melyben kifejtette, hogy Nagy-Britannia élete és becsülete a brit birodalom sorsa és emberiség jövője függ a háború kimenetelétől.

A hírek most igazán jól hangzanak — mondotta — de még nem jutottunk el utazásunk célpontjához. Meredek kapaszkodók vannak még előttünk és az alagut, amelyen át kell haladnunk, talán sötét. De a legrosszabbján talán nem sokára túl leszünk. Nincs az angol iparnak szebb vívmánya, mint az amerikaiaknak átszállítása az Oceánon. Ezek az amerikai csapatok előrsel egy légyjebb 10 millió lönyű seregnek, amely a világ legjobb emberanyagából áll. A legutóbbi előnyomulásban veszteségeink az 1916. évi veszteségk egyhatod részét sem teszik. A főkéülönbőség az 1916—1918. között az egységes vezényletben van. Rendkívül szerencse ránk nézve, hogy Focht biztosítottuk magunknak. Az igazi győzelem csak akkor marad el, ha a nemzet elveszíti bátorságát.

Hogy minden háborúnak véget vessünk,

s a jelen esetben nem tudta magát eléggé fegyelmezni. Ennyi az egész. Egyébként ebből is láthatja, hogy nem épen selyemvankosokkal van kirakva az a főispáni szék, amelyben ülök...

KÖZGAZDASÁG.

— Budapesti tőzsde. Budapestről jelentik: Élénk megnyitás után erősen megfordult a tőzsde iránya, mert a kontremín jónak látta a két nap óta adott bianckó darabjait lefedezni, amelynek következtében az árnívó megjavult. A mai árváltozások a következők: Magyar hitel 1375—87, Osztrák hitel 898—906, Fabank 960—77, Hazai bank 640—49, Magyar bank 962—71, Kereskedelmi bank 6150, Konkordia 875—80, Gizella 816—24, Viktoria 1855—65, Salgótarjáni 1272—88, Ganz-Danubius 4330—50, Rimamurányi 1183—93, Adria 1810—15, Atlantika 1400—19, Államvasut 1051—57, Kiotild 648—54, Nasici 3335—50.

— Zár alá vették a gyufát és maximálták az árát. A hivatalos lap mai száma kormányrendeletet közöl, amely szerint a gyufakészletet 50.000 dobozon felül a szeptember 14-én volt állapot szerint szeptember 30-áig be kell jelenteni a Gyufaipari Szövetségnek. A kormány elrendeli a készletek zár alá vételét és felhatalmazza a kereskedelemügyi minisztert, hogy a készleteket a közszükséglet céljára rekvirálja. Gyufát ezentul csak igazolvánnyal szabad szállítani, amelyet a Gyufaipari Szövetség ad ki. A rendelet megállapítja a gyufa maximális árát is, még pedig a következőképpen: mindennemű svéd és rózsaszalonygyufa dobozban, számkint, a gyárban 5.75 korona, a nagykereskedőnél 6.50 korona, kicsinyben a fogyasztó részére dobozonkint 8 fillér 49-es rózsaszalony (paraffin) gyufa tokban, a gyárban 7.75 korona, a nagykereskedőnél 9 korona, kicsinyben a fogyasztó részére 11 fillér, 56-os rózsaszalony (paraffin) vagy kénes gyufa tokban, a gyárban 8.75 korona, a nagykereskedőnél 10 korona, kicsinyben a fogyasztók részére 12 fillér. Külföldi eredetű gyufáért is ugyanazeket az árakat kell fizetni. Egy-egy vevőnek tíz doboz gyufáért többet nem szabad eladni. Minden olyan helyiségben, ahol gyufát árusítanak, a gyufa maximális árát feltűnő helyen ki kell függeszteni.

A szerkesztésért felel

STAUBER JOZSEF.

tartós békét kell az elleségre rákényszeríteni. A német népnek tudnia kell, hogy uralkodói megsértették az emberiség törvényeit. A porosz hatalom nem védheti meg őket a büntetésről. Kell, hogy ez legyen az utolsó háború.

Ezek után kifejtette, hogy teljes mértékben hozzájárul a népek szövetségének létrehozásához. De — mondotta — ha a győztes porosz katonai hatalommal lépnek ilyen szövetségre, ez a róka szövetsége lenne a libákkal. Ha Németország elveti a háború elvét és elátkozza uralkodóik perfidiáját, akkor szívesen látott tagja lehet a népek nagy szövetségének, de a békének egyetlen alapja a szövetségesek győzelme.

Berlin. Wolff esti jelentése. Arras és Peronne között Chambray felé vezető utakon az angolok újabb támadásai meghiúsultak. A Maas és Mosel között franciák és amerikaiak megtámadták St. Michelnél lévő ívet. A harcok folyamatban vannak.

London. (Reuter.) A Franciaországban lévő amerikai hadseregek ma reggel széles fronton támadást indítottak a St. Michel szakaszon. A németek visszavonultak. A támadást sikeresen folytatjuk.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatti közlőkért nem vállalunk felelősséget.

Özv. Hermann Sámuelné szül. Mandl Eszter mint édesanyja a maga, illetve gyermekei Teréz, férjezett Friedmann Alajosné, Hermina, Dezső, Zsiga és Rudolf, valamint számos rokon és ismerős nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik, hogy a felejthetlen jó gyermek, illetőleg testvér, sógornó, nagynéni, rokon és jóbarát

HERMANN HANKA

f. évi szeptember hó 11-én éjjel 11 órakor ifju élete 18-ik tavaszán rövid szenvedés után csendesen elhunyt.

Drága halottunk földi maradványai f. hó 13-án délután 8 órakor fognak a Tököly Imre-utca 18. sz. gyászházból a helybeli izraelita sirkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Arad, 1918. évi szeptember hó 11-én.

Dr. Szöllösi Zsigmond

ügyvédi irodáját

Pécskáról Aradra helyezte át és

megnyitotta 6578

Szabadság tér 21. szám, I. emeleten.

Sütőde megnyitás!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a May-féle sütődét bérbe vettem és ott folyó hó 13-án a sütést megkezdem. Naponta 8 és 11 órakor vetek. Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását.

Teljes tisztelettel

Klein Gerzon.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.

Minden szó hirdetési ára 30 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat elábruzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután fél 6 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 2 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető meg, változtassa.

Levelezés.

„SZERETETRE VAGYOM” jellegű levél van a kiadóban. 6591

FRONTON levő szomorkodó fiatalember levelezést folytatna későbbi ismeretség céljából izraelita orileánnyal. Leveleket „Tűzér 21” jelige alatt küldő továbbít. 6579

Alkalmazást keres.

PERFEKT KÖNYVELŐ, kitűnő magyar-német levelező azonnalra állást keres. Aradon: gyárban, pénzügyi intézményben, bor- vagy szesz szakmában. Ajánlatok: „Perfekt” jellegűre kiadóba kértetik. 6599

KÁRPITOS házaknál dolgozik, javít és átalakít. Vidéken is. Botond-utca 4. Zselezny. 6595

15 ÉVI SZOLGÁLATTAL BÍRÓ vidéki hadmentes egyén ajánlkozik kocsisnak, csakis futólovak mellé a legkitűnőbb hajléssal, esetleg feleségével együtt. A felesége szakácsné. Sztojka Albert, Gyulafehérvár Csatorna-utca 3. szám. 6604

BATONASÁGTÓL ELBOCSAJTOTT 22 éves fűszer-, vas- és rövidáru szakmában teljesen jártas kereskedőségét későbbi belépésre ajánlkozik. Zsurkony Péter, Facsád. 6606

FIATAL NŐ magános urnához, vagy urhoz gazdaasszonynak vidékre is ajánlkozik. Cím a kiadóban. 6613

VASALÓNO házakhoz ajánlkozik mérsekkelt díjért. Található hétköznapokon 8 órakor este. Kossuth-utca 1., ajtó 6. szám. 6547

GAZDASÁGI KOVÁCS állást keres. Striffer Ferenc Elek 268. házszám. 6574

Alkalmazást nyer.

DEVAI GYÓGYSZERTARBA fiatal, ügyes szakácsné kerestetik. Jelentkezni Kocsi Vilánszereciánél Deák F.-u. 6617

EGYES SZOBALÉNY és jól főző mindenféle felvétetik Fabián Gábor-utca 4-5. szám. 5901

14 ÉVET BETÖLTÖTT 4 polgári végzettségű leányka Aradon postahivatalhoz gyakornoknak felvétetik. Cím a kiadóban. 6592

URHAZHOZ kerestetik gazdasszony, ki jól főz, minden háztartási dologhoz ért és végzi. Nyáron falun, télen városban. Cím a kiadóban. 6602

HADIOZVEGYET, ki jól tud főzni, egy nagyobb foguermekkel fölfogadnék. Kétszáz vagyunk, jó bánásmódban részesül. Opálos, postafiók 6. 6605

VÉPIRÓNÓT keres Dr. Szöllösi Zsigmond ügyvéd, Szabadság-tér 21. I. emelet. 6577

BÉRNŐT KERESÉK lépcsőház takarításához. Jelentkezni lehet 9-10 között Batthyány-utca 25., I. emelet. 6567

FŐZŐNŐ jó ízléssel felvétetik. Sina-utca 1/a. 6661

FERERNEMUVARRONÓ kerestetik 100 darab papírszövet alsóruha varrásához. Anyagot adjuk. Ajánlatok Acsev. palota II. em. 34. sz. ajtó. 6484

EMUTÓ FIÚ, jó fizetés mellett nyomdában alkalmazást nyer.

Lakást keres.

KERESÉK 2 szobás lakást minden mellékkel, lehet Ujvárosban is. Cím a Színházi Versenybázárban. 6586

Kiadó lakás.

KÉT EGYMÁSBA nyíló különbejárta butorozott szoba azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 6583

Vétel és eladás.

JÓKARBAN LEVŐ pianinó kerestetik megvételre. Illés-u. 57. 6598

ELADÓ vasaláshoz székemence, ke-rekes mángorló, lisztes láda, gyermekruhák, pár cipő, József főherceg-utca 10. II. em., 6. Megtekinthető d. e. 8-11-ig. d. u. 2-4-ig. 6601

PERZSA és ELŐSZOBA szőnyegek eladók. Cím a kiadóban. 6609

NAGY ebédlő szőnyeg, gardrob szekrény és ebédlő csillár eladó. Megtekinthető 5-7-ig. Bővebbet Eötvös-utca 13., I. emelet. 6549

ALIG HASZNÁLT 9x12 fényképezőgép „Novar Anastigmat” lencsével, teljes felszereléssel eladó. Bővebbet d. u. 12-3-ig. Szabadság-tér 12. II. emelet. 6614

USTHAZ ELADÓ Mikes Kelemen-utca 24. sz. 6615

PEDALOS CIMBALOM ELADÓ. Cím a kiadóban. 6616

UJ BUTORUZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható jutányos áron Különösen ajánlunk amerikai íróasztalokat, egy szalon-garnitúrát, egy nagy garderober szekrényt. Wiegand cég. 6073

NŐI KALAP formázást 12 koronától kezdve vállal Kalap-bazár, Arad. 6377

FINOM csemegeszőlő kapható nagyban és kicsinyben Winkler József szőlőbirtokosnál, Batthyány-u. 11. Telefon 410. 6124

ALIG HASZNÁLT fűszerüzlet berendezés eladó. Cím a kiadóban. 6575

HASZNÁLT ÓLOM megvételre kerestetik Bővebbet a kiadóban. 2100

Ingatlan.

LAHNER GYÖRGY-utca 2. számú ház eladó. Bővebbet Tenczlingerhez, városház. 6594

MODERN adómentes magánház elfoglalható lakással eladó. Bővebbet a kiadóban. 6610

KÉT EMELETES modern adómentes és egy magánház elfoglalható 3-4 szobás lakásokkal, ugyisintén egy mahagoni zongora eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5542

KISEBB magánházat kerttel keresek megvételre. Címek a kiadóban kérek. 6553

MÉGVÉTELRE KERESÉK egy lehetőleg új adómentes házat 4 szoba, fürdőszoba, konyha, istálló, egy kis kert és a szükséges mellékkeliségek, villany és vízvezeték bevezetéssel, lehet esetleg 2 négy szobás lakás. Cím a kiadóban. 6569

Oktatás.

SZAKKÉPZETT TANITÓNO zene-órát jutányos áron vállal. Cím a kiadóban. 6600

POLGÁRSKOLAI magánvizsgákra előkészít, nemzet-órát ad nyugd. igazgató tanító. Calvin-u. 9. 6612

Ellátás.

JOVISELETU, szorgalmas középiskolai tanulókat ellátásba vesz tanító. Cím a kiadóban. 6495

Különbéle.

PIANINOT bére vennék. Cím a kiadóhivatalban. 6611

APRÓHÍRDÉSEK az Aradi Közlöny redakció felvétetik a Messenger-boy Irodában, Klein I. hirdetési és hírlapirodájában, Zrinyi-utca és a Kossuth-utcai papírüzletben.

1926-1918. kh.

HIRDETMÉNY.

A kereskedelmiügyi miniszternek a háborús gazdálkodás egyes teendői tárgyában kelt 66703-1918. K. M. sz. rendeletét a következőkben teszem közzhírré:

A m. kir. miniszterium 1274-1918. M. E. számú rendeletében nyert felhatalmazás alapján megbízam az Olaj és Zsiradékügyi Bizottságot (Budapest, V. Vilmos császár-ut 33.) a háborús gazdálkodás következő teendőinek végzésével:

Ammoniakszóda, kristálysóda, maronátronszókészletek elosztása; szállítási igazolványok kiállítása a közkénél nagyobb tételekben, mindennemű állati és növényi olajok és zsírok keményítve is, (a disznózsír és a vaj kivételével);

Zsírsavak; mindennemű zsíradék-keverékek és egyéb olajtartalmu anyagok és termékek, amennyiben több, mint 10% állati vagy növényi olajat, zsírt, vagy zsírsavat tartalmaznak;

olajfűszerek és oxidál olajokat mindennemű kenő, any és szinszappanok, pipereszappanok, mosópor és minden szappant tartalmazó termék; gyertya, csont, csontzsír, enyv, bór, gyanta, fenészúrok, gvanitolaj, kolofonium, terpentin, terpentinolaj, glicerintartalmu fenéklug, glicerinvíz, nyers glicerín, dinamidglicerín

Arad, 1918. augusztus hó 26.

Greén, főkapitány.

Ucska, használt

ólomcsöveket

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk.

Aradi nyomda részvénytársaság.

Pályázat.

Az apateleki központi szeszifőző szövetkezet pályázatot hirdet üzemeltető könyvelői állásra. Fizetése: 5000 korona, 3 szobából álló lakás, ebből egy szoba hivatalos helyiség, fűtés és világítás. Eredményteljes működés s szorgalmához képest jutalék.

Jelentkezhet mérlegképes könyvelő, aki a román nyelvet beszéli s a szeszifőzésben némi jártassággal bír. Okmányokkal felszerelt kérvények a központi szeszifőző ügyvezető ig. Löwy Márkus Apatelekre küldendők. Személyesen is ott lehet jelentkezni 1918. évi szeptember 25-ig. 6603

1925-1918. kh.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. kereskedelmiügyi miniszter ur 65402-918 K. M. sz. rendeletével a gyufa gyártásával foglalkozó vállalatok kényszer-társulásását rendelte el s e célból Budapest székhellyel „Gyufaiipari Szövetség”-et alakított, melynek célja a gyufa gyártásához szükséges nyersanyagok és félgyártmányok beszerzése és a szövetség tagjai között való felosztása, a gyufa forgalom behozatalára, igénybevételeire árára, valamint a kivitel és behozatal szabályozására vonatkozó javaslatok megteremtése és a kereskedelmiügyi miniszter utasításainak végrehajtása.

A rendelet teljes szövege hivatalom iparügyi osztályában, az érdekeltek részéről a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Arad, 1918. augusztus 17.

Greén, főkapitány.

20575-1918. kh.

HIRDETMÉNY.

Az utóbbi időben a kutyamarások rendkívül sűrűn fordulnak elő, a mi annak tulajdonítható, hogy az ebtartó gazdák az ebtartásra vonatkozó szabályrendeletben előírt ebtartási szabályokat nem tartják be.

Miután az ebtartásra vonatkozó 15046-42-916. számú szabályrendelet szabályszerűen közhírré lett téve, ennél fogva ismételtel felhívom az ebtartó tulajdonosokat, hogy a kutyáikat a szabályrendelet 24, 27 és 28 §-ai értelmében a házon kívül az utcára csakis a marás lehetőségét kizáró szájkosárral és pórázzal ellátva vigyék magukkal. Vásárra, sétányokra, valamint társas kocsiakra, vendéglő, kávéház, cukrászda és egyéb nyilvános helyekre pedig kutyáikat vinni tilos. E tilalom betartásáért nemcsak a kutyabirtokosa, hanem az illető helyiség tulajdonosa, bérlője, illetve a társas kocsi alkalmazottai felelősek.

A szabályrendelet következményeinek betartását ellenőriztetni és a mulasztó tulajdonosokkal szemben szigorúan eljárni fogok.

A szabályellenesnek talált kutyák haladéktalanul ki lesznek irtva.

Arad, 1918. évi szeptember hó 2.

Greén, főkapitány.

Teljesen perfekt

magyar gyors- és gépirónó

megfelelő fizetéssel, azonnali és állandó

alkalmazást talál

a Központi Textilipar Részvénytársaságnál, Pankotán.

Ugyanott egy irodai gyakorlattal rendelkező tisztviselő is felvételt talál. 6596